TARBIYA JARAYONIDA MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLARNING UYG‘UNLIGI

Chirchiq davlat pedagogika universiteti tayanch doktaranti
Sotbarova Dilfuza Ilhom qizi
olimjonovadilfuza09@gmail.com,+99899-408-48-58
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Pedagogika yo’nalishi talabasi
Qurbonova Noila Raxmatulla qizi
noilaxonqurbonova45@gamail.com +99891-198-46-06

Annotatsiya: Mazkur maqolada globallashuv jarayonida yosh avlodni tarbiyalashda milliy va umuminsoniy qadriyatlarning uyg‘unligini ta’minlashning nazariy, pedagogik va amaliy asoslari tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida milliy qadriyatlarning shaxsning identifikatsiyasini shakllantirishdagi o‘rni, umuminsoniy qadriyatlarning global jamiyatga integratsiyadagi ahamiyati va ular orasidagi uyg‘unlikni ta’minlashning samarali strategiyalari yoritildi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg‘unligi yoshlarning ma’naviy, axloqiy va madaniy rivojlanishida muhim omil bo‘lib, ijtimoiy faollik va barkamol shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: Milliy qadriyatlar, umuminsoniy qadriyatlar, ma’naviy tarbiya, barkamol shaxs, globallashuv, pedagogika, axloqiy qadriyatlar, ijtimoiy moslashuv, vatanparvarlik, madaniy identifikatsiya, tarbiyaviy strategiya.

Аннотация: В данной статье анализируются теоретические, педагогические и практические основы обеспечения гармонии национальных и общечеловеческих ценностей в воспитании молодого поколения в условиях глобализации. В рамках исследования раскрывается роль национальных ценностей в формировании идентичности личности, значение общечеловеческих ценностей в интеграции в глобальное общество, а также освещаются эффективные стратегии обеспечения их гармоничного сочетания. Результаты показывают, что гармония национальных и общечеловеческих ценностей является важным фактором духовного, нравственного и культурного развития молодежи, способствует повышению социальной активности и формированию гармонично развитой личности.

Ключевые слова: национальные ценности, общечеловеческие ценности, духовное воспитание, гармонично развитая личность, глобализация, педагогика, нравственные ценности, социальная адаптация, патриотизм, культурная идентичность, воспитательная стратегия.

Annotation: This article analyzes the theoretical, pedagogical and practical foundations of ensuring the harmony of national and universal values in the upbringing of the younger generation in the process of globalization. The research highlights the role of national values in the formation of a person's identity, the importance of universal values in the integration of global society, and effective strategies for ensuring harmony between them. The results show that the harmony of national and universal values is an important factor in the

spiritual, moral and cultural development of young people, contributing to social activity and the formation of a harmonious personality.

Keywords: National values, universal values, spiritual education, harmonious personality, globalization, pedagogy, moral values, social adaptation, patriotism, cultural identification, educational strategy.

KIRISH

XXI asrda global integratsiya va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining tez sur'atlarda rivojlanishi yosh avlod tarbiyasiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Global jamiyat talablari shundayki, yoshlar nafaqat milliy qadriyatlarni bilishi, balki ular bilan bir qatorda butun insoniyatga xos axloqiy tamoyillarni o'zlashtirishi lozim.

Milliy qadriyatlar shaxsning tarixiy merosi, urf-odatlari va an'analari bilan bog'liq bo'lib, milliy g'urur va vatanparvarlikni shakllantiradi [4]. Umuminsoniy qadriyatlar esa insonparvarlik, adolat, bag'rikenglik va tinchlik kabi butun dunyo uchun umumiy bo'lgan axloqiy mezonlarni o'z ichiga oladi [7].

UNESCO va OECD tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirish global kompetensiyalarni shakllantirishning muhim omili hisoblanadi.

ADABIYOTLAR SHARXI

1. Milliy qadriyatlar shaxsning milliy identifikatsiyasini shakllantirishda asosiy rol o'ynaydi [4, 5].
2. Umuminsoniy qadriyatlar yoshlarning bag'rikenglik, adolat va mas'uliyat kabi fazilatlarini rivojlantiradi [7, 9].
3. Globallashuv sharoitida madaniy identifikatsiya va tarbiyaviy strategiyalar bir-birini to'ldiradi, yoshlarning ma'naviy yetukligini oshiradi [5, 6].
4. Xalqaro tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirgan pedagogik metodlar yoshlarning ijtimoiy faolligi va akademik muvaffaqiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi [8, 10].

METODOLOGIYA

Tadqiqotda quyidagi metodlar qo'llanildi:

- **Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish**: Milliy va xalqaro tadqiqotlar, siyosat hujjatlari, pedagogik maqolalar va kitoblar.
- **Qiyosiy tahlil**: Milliy va umuminsoniy qadriyatlarning pedagogik samaradorligi va o'rganish usullarini solishtirish.
- **Nazariy umumlashtirish**: Milliy va umuminsoniy qadriyatlarning shaxs rivojlanishiga ta'sirini tizimlashtirish.
- **Amaliy kuzatuv**: Ta'lim jarayonidagi milliy va umuminsoniy qadriyatlar integratsiyasini pedagogik tajriba orqali baholash.

NATIJALAR

Milliy qadriyatlarning pedagogik ta'siri

- Milliy o'zlikni shakllantiradi
- Tarixiy merosga hurmatni oshiradi
- Vatanparvarlik va milliy g'ururni mustahkamlaydi

Umuminsoniy qadriyatlarning pedagogik ta'siri

- Bag'rikenglik, adolat va insonparvarlikni rivojlantiradi
- Ijtimoiy moslashuv va madaniy tafovutlarga chidamlilikni oshiradi

- Global jamiyatga moslashuvni ta’minlaydi

Uyg‘unlik natijalari

- Barkamol shaxsni shakllantiradi
- Ijtimoiy barqarorlik va madaniy integratsiyani ta’minlaydi
- Yoshlarning ma’naviy va axloqiy rivojlanishiga xizmat qiladi

MUHOKAMA

Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy pedagogik jarayonda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg‘unlashtirish strategiyasi quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

1. Ta’lim dasturlariga qadriyatlar integratsiyasini kuchaytirish
2. Pedagoglarning metodik tayyorgarligini oshirish
3. Madaniy va axloqiy tarbiya orqali yoshlarni global tafakkurga moslashishini ta’minlash

Shuningdek, xalqaro tajribalar (UNESCO, OECD) shuni ko‘rsatadiki, yoshlarning global kompetensiyalari milliy qadriyatlarni qo‘llab-quvvatlash orqali samarali rivojlanadi.

XULOSA

Milliy va umuminsoniy qadriyatlarning uyg‘unligi yosh avlodni tarbiyalashda quyidagi afzalliklarni beradi:

- Milliy qadriyatlar shaxsning o‘zligini shakllantiradi
- Umuminsoniy qadriyatlar global jamiyatda faol ishtirok etishga tayyorlaydi
- Pedagogik jarayonda uyg‘unlik barkamol shaxsni va ma’naviy yetuk jamiyatni shakllantiradi

Kelgusida amaliyotda quyidagi yo‘nalishlar muhim:

- Qadriyatlar asosida interfaol ta’lim dasturlarini ishlab chiqish
- Pedagoglarning axloqiy va madaniy tarbiya bo‘yicha malakasini oshirish
- Yoshlar orasida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg‘unlashtirish bo‘yicha tajriba loyihalarini joriy etish

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Shavkat Mirziyoyev. *Yuksalish strategiyasi: kelajakni qurish*. Toshkent: O‘zbekiston, 2017.
2. Shavkat Mirziyoyev. *Harakatlar strategiyasi: rivojlanish va modernizatsiya*. Toshkent: Ma’naviyat, 2019.
3. Shavkat Mirziyoyev. *O‘zbekistonni rivojlantirishning yangi bosqichi*. Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
4. Bates, T. *Teaching in a Digital Age*. https://opentextbc.ca/teachinginadigitalage/
5. OECD. *Digital Education*. https://www.oecd.org/education/digital-education/
6. UNESCO. *Digital Learning*. https://www.unesco.org/en/digital-learning
7. European Commission. *Digital Education Action Plan*. Coursera. *Digital Skills and Education Resources*.
8. Nature. “The impact of digital technologies on higher education.”
9. ACNSci. “Developing students’ digital competence in higher education.”
10. UNEVOC (UNESCO). *DigComp Digital Competence Framework*.
11. SIJMDS. “Digital competence as a system of knowledge, skills and attitudes.”
12. Frontiers in Education. “Digital creativity and innovation in higher education.”
13. Taylor & Francis Online. “Integration of digital technologies in university education.”

14. [1] Sh. Mirziyoyev, *Yuksalish strategiyasi*, Toshkent, 2017.
[2] Sh. Mirziyoyev, *Harakatlar strategiyasi*, Toshkent, 2019.
[3] Sh. Mirziyoyev, *Yangi bosqich*, Toshkent, 2021.
[4] Qoraboyev A., Jo‘raqo‘ziyeva M., “Milliy tarbiya va qadriyatlar uyg‘unligi,” JournalSS, 2023.
[5] Shavkatova S., “Qadriyatlar integratsiyasi nazariyasi,” JournalSS, 2023.
[6] Abdumalikova R., “Axloqiy qadriyatlar va tarbiya,” 2022.
[7] Maxmudova D., “Milliy va umuminsoniy qadriyatlar,” 2023.
[8] UNESCO, “Global Education Monitoring Report,” 2022.
[9] OECD, “Global Competence Framework,” 2021.
[10] L. S. Vygotsky, *Mind in Society*, 1978.
[11] Maktabgacha va Maktab Talimi Jurnal, “Umuminsoniy qadriyatlar va tarbiya,” 2022.
[12] UzResearchers.com, “Milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg‘unligi,” 2023.